

ПРОБЛЕМИ ТЯГАРЯ ХВОРОБ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Бурлака І. С.¹, Омельченко З. І.²

¹Харківський Міжнародний медичний університет, м. Харків, Україна

²Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

is_burlaka@ukr.net

Вступ. Здоров'я є інтегральним показником успішності розвитку суспільства. Воно визнано невід'ємним правом людини, неодмінною складовою. У сучасних умовах світ став більш вразливим, він сьогодні переживає справжню епідемію хронічних неінфекційних захворювань, які пов'язані з нездоровим способом життя, незбалансованим харчуванням, низькою фізичною активністю тощо. Це також пов'язано з поширенням численних поведінкових чинників ризику та появою нових загроз для громадського здоров'я. З огляду на це актуальним є пошук ефективної стратегії збереження і зміцнення здоров'я громадян шляхом вирішення проблеми хвороб цивілізації, яка полягає у ранньому виявленні факторів ризику їх розвитку. У всьому світі люди споживають значно більше кухонної солі, ніж це необхідно. Надмірне споживання солі пов'язане з низкою ризиків для здоров'я, які щороку призводять до мільйонів передчасних смертей.

Загальновідомими клінічними маркерами підвищеної чутливості до солі є похилий вік, інсулінорезистентність, ЦД 2-го типу, ожиріння, ознаки гіперактивації симпатичної нервової системи та хронічна ниркова недостатність. Підвищена чутливість до солі є самостійним фактором ризику серцево-судинних ускладнень. За даними M. Weinberger et al. (2001), вона призводить до збільшення ризику смерті в 1,73 раза, перевищуючи за значущістю вік (1,08) та вихідний рівень артеріального тиску (1,03). Враховуючи наукові дані, сіль-чутливість є одним із ключових факторів ризику серцево-судинних ускладнень в осіб із надлишковою масою тіла. Збільшення споживання натрію на 100 ммоль супроводжувалося зростанням частоти виникнення інсультів на 32%, смерті від них – на 89%, смерті від ішемічної хвороби серця – на 44%.

Мета – висвітлити проблеми тягаря хвороб цивілізації на підставі вивчення літературних джерел.

Матеріали та методи. У дослідженні застосовано аналітичний метод. Були розглянуті офіційні нормативні документи та статистичні дані щодо висвітлення проблеми тягаря хвороб цивілізації в Україні.

Результати та їх обговорення. Сіль-чутливість веде до збільшення темпів ураження органів-мішеней при артеріальній гіпертензії. Надлишок натрію в організмі супроводжується розвитком більш вираженої гіпертрофії лівого шлуночка серця. У пацієнтів із діабетичним ураженням нирок сіль-чутливість призводить до наростання екскреції білків із сечею.

Висновки. Підвищення обізнаності щодо впливу надмірного споживання солі на здоров'я і щодо основних джерел натрію в раціоні впливатиме на харчову поведінку споживачів і підвищить попит на продукти з низьким вмістом солі, що є основною метою сталого скорочення споживання солі.

Встановлено, що в осіб, у раціоні яких вміст натрію знижений (2-5 г на добу), менше виражений віковий підйом систолічного та діастолічного АТ.

Ключові слова: хвороби цивілізації, сіль-чутливість, фактори ризику, сіль.